

Nazwa projektu Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu <u>Pod względem legislacyjnym:</u> Arkadiusz Myrcha, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości <u>Pod względem merytorycznym:</u> Sławomir Pałka, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu <u>Opiekun legislacyjny:</u> Monika Walewska, Zastępca Dyrektora Departamentu Legislacyjnego tel. 22 52 12 764, e-mail: sekretariat.dl@ms.gov.pl Patrycja Środek, Główny Specjalista, Departament Legislacyjny tel. 22 52 12 483, e-mail: patrycja.srodek@ms.gov.pl <u>Opiekun merytoryczny:</u> Tomasz Gajewski, Dyrektor Departamentu Funduszy i Nieodpłatnej Pomocy Prawnej tel. 22 23 90 265, e-mail: sekretariat.dfn@ms.gov.pl	Data sporządzenia 26.08.2026 r. Źródło: art. 43 § 19 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy Nr w wykazie prac: B948
OCENA SKUTKÓW REGULACJI	
1. Jaki problem jest rozwiązywany?	
Obowiązujące przepisy dotyczące Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości (dalej: „Fundusz”) nie zapewniają wystarczającej transparentności w procesie dysponowania środkami, kontraktowania zadań oraz rozliczania wydatków. Aktualny model wymaga corocznego sporządzania Programów i przeprowadzania konkursów, co powoduje znaczne obciążenie organizacyjne zarówno po stronie Ministerstwa Sprawiedliwości, jak i podmiotów realizujących zadania. Biorąc pod uwagę długotrwałość całego procesu, taki system stwarza ryzyko przerwania ciągłości udzielanej pomocy oraz utrudnia stabilne planowanie działań. Podobne problemy dotyczą procesu przygotowania samego Programu Funduszu. Z uwagi na liczbę niezbędnych do zebrania informacji, brak jest uzasadnienia do podejmowania tego procesu corocznie. Istotne jest również to, że dane dotyczące np. problemów i potrzeb poszczególnych grup uprawnionych osób nie dezaktualizują się tak szybko. Istnieje obawa, że przy corocznym modelu przygotowywania Programów Funduszu, kolejny Program różniłby się jedynie zaktualizowanymi o kolejny rok danymi statystycznymi. Brak jednolitych zasad dotyczących kosztów administracyjnych i obsługi Funduszu, brak wzorów wniosków oraz niewystarczające regulacje w zakresie kontroli i nadzoru nad wydatkowaniem środków, ograniczają efektywność i przejrzystość realizacji zadań. Problemem jest także brak ujednoliconych zasad udzielania pomocy (np. za pośrednictwem bonów), brak wzorów dokumentów oraz niewystarczające uregulowanie roli osób pierwszego kontaktu, które mogłyby pełnić funkcję asystenta osoby pokrzywdzonej. Dodatkowo brak precyzyjnych zasad przepływu środków pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości, a jednostkami organizacyjnymi sądów powszechnych i wojskowych, utrudnia zapewnienie pełnej transparentności finansowej. Mając powyższe względy na uwadze, istnieje potrzeba zmiany stanu prawnego przez wydanie rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r.¹.	

¹ (Dz.U. z 2025 r. poz. 1298)

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Zmiany w zakresie Programów Funduszu

W projekcie wskazane zostały trzy rodzaje Programów Funduszu, które będą sporządzane, tj.:

- Program Pomocy Osobom Pokrzywdzonym,
- Program Przeciwdziałania Przyczynom Przystępczości,
- Program Pomocy Postpenitencjarnej.

Zgodnie z projektem, Programy te będą mogły być ogłaszane na czasookresy nie dłuższe niż 3 lata budżetowe. Taki sam termin przewidziano na realizację zadań przewidzianych w Programie. Rozwiązania te, mają na celu zapewnienie ciągłości udzielanej pomocy, zapewnienie większej stabilności podmiotom realizującym przewidziane w Programie zadania oraz zmniejszenie obciążenia organizacyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości oraz podmiotów realizujących wskazane zadania.

Projektowana zmiana przewiduje również, że Dysponent (Minister Sprawiedliwości) będzie mógł dokonywać zmian w Programie, w szczególności zwiększyć wysokość środków przeznaczonych na realizację zadań oraz środków na ich kontynuację. Dysponent może również zmniejszyć wysokość środków przeznaczonych na realizację Programu lub ogłosić jego zamknięcie, w przypadku zmniejszenia rzeczywistych przychodów Funduszu, w stosunku do założonego planu. Dotychczas, Dysponent był uprawniony jedynie do zwiększenia wysokości środków. Zmiana ta jest odpowiedzią na dynamicznie zmieniającą się światową sytuację geopolityczną, gospodarczą i społeczną, co uzasadnia zapewnienie możliwości dokonania zmian w każdym Programie.

Procedury kontraktowania i finansowania

Powierzenie realizacji zadań określonych w każdym Programie Funduszu będzie następować, tak jak dotychczas, w drodze naboru wniosków lub otwartego konkursu ofert. W przypadku niektórych podmiotów (zawodowi kuratorzy sądowi i służba więzienna), realizacja zadań będzie odbywać się na podstawie ustawy.

Ponadto przewidziano konieczność sporządzenia dokumentu w postaci umowy, porozumienia lub decyzji, w którym uregulowany zostanie sposób finansowania powierzanych do realizacji zadań. Umowa będzie zawierana między Dysponentem a podmiotem realizującym zadania (beneficjent dotacji).

Projekt określa również, że finansowanie realizacji zadań przez poszczególne podmioty, co do zasady, będzie odbywać się przez udzielenie dotacji celowej z Funduszu, tak jak ma to miejsce obecnie. W niektórych przypadkach (zawodowi kuratorzy sądowi i służba więzienna), środki będą przekazywane w trybie określonym w § 49a zmienianego rozporządzenia. Środki na realizację zadania przekazywane będą w transzach, jednak nie rzadziej niż raz w roku budżetowym.

Transparentność oraz jednolitość procedur dla podmiotów z sektora finansów publicznych oraz spoza tego sektora

Wprowadzone zostały zmiany, które zrównują zasady oraz tryb wyłaniania podmiotów do realizacji zadań z sektora finansów publicznych (nabory wniosków) oraz podmiotów spoza tego sektora (konkursy ofert). Zmiany te mają na celu usunięcie dotychczas obowiązującej sytuacji, w której tryb wyboru jednostek sektora finansów publicznych jest prostszy w porównaniu do otwartych konkursów ofert, co może powodować uprzywilejowanie jednostek z sektora publicznego. Zmiany te mają również zapewnić, aby zadania realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych były tej samej jakości i w ten sam sposób rozliczane co zadania realizowane m.in. przez fundacje czy stowarzyszenia.

- 1) W celu zwiększenia transparentności procesu naboru wniosków jednostek należących do sektora finansów publicznych, uzupełniono elementy ogłoszenia o naborze wniosków, m.in. o poniższe informacje:
 - a) rodzaj powierzanego zadania, w tym cel zadania, i grupę odbiorców oraz wytyczne dotyczące realizacji zadania,
 - b) wymagania dla podmiotów wnioskujących o przyznanie środków na realizację zadania,
 - c) maksymalną wysokość i sposób rozliczenia kosztów administracyjnych,
 - d) wykaz dokumentów, które należy załączyć do wniosku,
 - e) poziom i sposób obliczania minimalnego pieniężnego współfinansowania zadania przez podmiot,

- f) poziom i rodzaj wkładu własnego podmiotu w formie niepieniężnej,
- g) szczegółowe kryteria oceny wniosków, w tym wymagane doświadczenie wnioskodawcy,
- h) opis sposobu oceny wniosków w zakresie każdego z kryteriów oceny wniosków,
- i) przewidywany termin ogłoszenia wyników naboru wniosków,
- j) wzór umowy.

W projekcie przewidziano rozwiązanie, zgodnie z którym w ogłoszeniu o naborze wniosków oraz o otwartym konkursie ofert będzie zawarty wzór umowy. Ma to umożliwić podmiotom, które są zainteresowane przystąpieniem do naboru wniosków lub konkursu ofert, zapoznanie się z wszystkimi wymogami realizacji danego zadania już na etapie ogłoszenia naboru lub konkursu. Ograniczy to sytuacje, w których o treści umowy podmioty dowiadywały się dopiero przed jej podpisaniem.

2) Kolejnym elementem, który ma zrównać zasady powierzania realizacji zadań Funduszu jednostkom zaliczanym do sektora finansów publicznych oraz jednostkom niezliczanym do tego sektora jest dodanie przepisu, który określa dodatkowe elementy ogłoszenia o naborze wniosków, są to m.in.:

- a) informacja o możliwości odwołania naboru przed upływem terminu na złożenie wniosków,
- b) sposób i terminy przekazania środków na rzecz wyłonionych wykonawców zadania,
- c) określenie maksymalnej liczby wniosków/ofert, jakie może złożyć w naborze jeden podmiot,
- d) minimalne wymagane wskaźniki realizacji zadania,
- e) wymogi w zakresie sposobu uzasadnienia kosztów realizacji zadania,
- f) określenie terytorium, na którym będą realizowane zadania przez wyłonione podmioty.

Dwie pierwsze informacje występują już w dodatkowych elementach ogłoszenia o konkursie ofert dla jednostek spoza sektora finansów publicznych.

W przypadku gdy, z uwagi na rodzaj powierzanego zadania lub określone wymagania dla podmiotów wnioskujących o przyznanie środków na jego realizację, przewidywana liczba wniosków złożonych w danym naborze mogłaby znacznie utrudnić lub uniemożliwić wyłonienie podmiotów, którym zostanie powierzona realizacja zadania, Dysponent będzie miał możliwość określenia w ogłoszeniu o naborze wniosków, że przy wyborze wniosków podlegających ocenie decyduje kolejność ich wpływu. Zastosowanie tego rozwiązania nie oznacza, że wnioski nie będą podlegały ocenie (formalnej i merytorycznej), ma ono na celu jedynie ograniczenie liczby wniosków, które mogą zostać przekazane do oceny.

Ponadto przepis nakłada na Dysponenta obowiązek określenia w ogłoszeniu o naborze wniosków liczby wniosków, które będą podlegać ocenie, jak również określenia czy i w jakim trybie pozostałe wnioski, które wpłynęły po przekroczeniu ustalonej liczby, będą podlegać ocenie. Dysponent będzie również zobowiązany do zamieszczenia w ogłoszeniu o naborze wniosków, uzasadnienia przyjętej liczby wniosków podlegających ocenie.

3) W projekcie proponuje się również uzupełnienie elementów wniosku/oferty m.in. o:

- a) szczegółowy opis sposobu realizacji zadania,
- b) nazwę i informację o statusie prawnym wnioskodawcy/podmiotu składającego ofertę,
- c) założone wskaźniki realizacji zadania, w tym wskaźniki produktów i wskaźniki rezultatów,
- d) informację o wysokości środków przeznaczonych na realizację zadania, w tym środków z Funduszu oraz innych źródeł, kosztorys zadania oraz uzasadnienie kosztów realizacji zadania.

Ponadto w projekcie szczegółowo doprecyzowane zostały wymagania odnoszące się do obowiązkowego kosztorysu, który powinien być częścią powyższego wniosku/oferty. Określono, że kosztorys zadania sporządza się w podziale na bezpośrednie koszty zadania i koszty administracyjne oraz w podziale na poszczególne lata budżetowe jego realizacji.

- 4) W celu wprowadzenia do naborów wniosków tożsamego rozwiązania jak przy konkursach ofert proponuje się, by termin składania wniosków nie był krótszy niż 7 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia o naborze wniosków w Biuletynie Informacji Publicznej. Wnioski oraz załączniki mogą być zostać złożone do Dysponenta w postaci papierowej albo w postaci elektronicznej. Ponadto projekt zakłada możliwość wykorzystania przez Dysponenta, przy przeprowadzaniu naborze wniosków, dedykowanego systemu teleinformatycznego. Analogiczne rozwiązanie wprowadzono w przypadku składania ofert.
- 5) W celu zrównania trybu i zasad powierzania realizacji zadań Funduszu jednostkom sektora finansów publicznych oraz podmiotom niezaliczanym do tego sektora, w projekcie proponuje się, by do ceny wniosków została powołana komisja oceny wniosków. Wcześniej Dysponent mógł, lecz nie musiał, powołać zespół do weryfikacji wniosków. Natomiast w zakresie powołania, składu i trybu działania komisji oceny wniosków oraz kryteriów, sposobu i trybu oceny wniosków przez tę komisję oraz trybu przekazania środków przez Dysponenta oraz zawarcia przez niego umów – proponuje się tożsame rozwiązanie jak w przypadku regulacji dotyczących konkursu ofert, przewidzianego dla zadań powierzanych jednostkom spoza sektora finansów publicznych.
- 6) Proponuje się rozbudowanie elementów umowy zawieranej przez Dysponenta z podmiotem, któremu udzielana jest dotacja. Dzięki czemu sposób realizacji zadania będzie lepiej uregulowany. Zawarcie szerszego katalogu elementów umowy, a także wprowadzenie rozwiązania stanowiącego, że wzór umowy będzie określony w ogłoszeniu o naborze wniosków spowoduje, że podmioty, które będą chciały przystąpić do naboru wniosków, będą mogły zapoznać się ze sposobem realizacji zadania w dokładniejszy sposób. Nowe elementy umowy, to m.in.:
- a) szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki środki zostały przyznane i termin wykonania zadania,
 - b) termin zwrotu niewykorzystanej części środków,
 - c) tryb kontroli realizacji zadania.
- 7) Istotną zmianą jest wprowadzenie przepisu zezwalającego na opracowanie przez Dysponenta zestawienia standardu i cen rynkowych najczęściej finansowanych kosztów Funduszu, w którym może on wskazać maksymalną cenę rynkową danej kategorii kosztów. Rozwiązanie to ma na celu ustandaryzowanie stosowanych stawek oraz zapewnienie realizacji zadań publicznych w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

Procedury dla podmiotów spoza sektora finansów publicznych

Proponuje się, by ogłoszenie o konkursie ofert zawierało dodatkowo informację dotyczącą określenia maksymalnej liczby ofert, jakie może złożyć w konkursie jeden podmiot. Dotychczasowy przepis przewidywał jedynie możliwość zawarcia w ogłoszeniu o konkursie zastrzeżenia, że jeden oferent może złożyć w konkursie tylko jedną ofertę. Rozwiązanie takie może okazać się jednak zbyt rygorystyczne, np. w sytuacji, gdy jest ogłaszany konkurs na realizację wielu zadań, np. na utworzenie Okręgowych Ośrodków w ramach Sieci Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem. Wówczas zastrzeżenie, że oferent może złożyć tylko jedną ofertę prowadziłoby do ryzyka, że część Okręgowych Ośrodków w ogóle by nie powstała, gdyż złożeniem oferty nie będzie zainteresowana wystarczająca liczba podmiotów. Uzasadnione jest zatem zapewnienie możliwości, w której już podczas ogłaszania konkursu, będzie mogła zostać określona maksymalna liczba ofert, jaką może w danym konkursie złożyć jeden podmiot.

Projekt doprecyzowuje listę składanych załączników przez wskazanie, że do oferty należy dołączyć aktualny odpis z właściwego rejestru, wydany nie później niż 3 miesiące przed dniem złożenia oferty, potwierdzający status prawny podmiotu składającego ofertę i umocowanie osób go reprezentujących. Ponadto proponuje się rezygnację ze składanych dotychczas oświadczeń.

Powołanie i tryb działania komisji konkursowej

Zmianie ulegną także regulacje dotyczące powoływania i trybu pracy komisji konkursowej. Zgodnie z projektem, komisja konkursowa będzie składała się co najmniej z 3 członków. Komisję będzie powoływał Dysponent - nie później niż w ciągu 7 dni od dnia upływu terminu składania ofert w konkursie, nie zaś jak dotychczas od dnia zamieszczenia ogłoszenia o konkursie ofert w Biuletynie Informacji Publicznej.

Doprecyzowano, że członkami komisji będą mogli być pracownicy Ministerstwa Sprawiedliwości, pracownicy jednostek podległych Dysponentowi lub przez niego nadzorowanych, właściwi ze względu na zakres konkursu, lub eksperci zewnętrzni posiadający odpowiednie kwalifikacje. Zapewniono także możliwość powołania przez Dysponenta na każdym etapie prac komisji dodatkowych jej członków. Rozszerzony został także katalog przesłanek wykluczających z prac w komisji.

Dzięki wprowadzonym zmianom usprawnione zostanie funkcjonowanie komisji konkursowej oraz zwiększona zostanie jej transparentność. Regulacje w zakresie określenia przesłanek wykluczających z prac w komisji mają na celu wyeliminowanie konfliktu interesów oraz zapewnienie obiektywnej oceny ofert.

Przebieg konkursu i ocena ofert

Doprecyzowano kwestię konsekwencji braku skorygowania w określonym terminie oferty przez podmiot, w przypadku złożenia przez komisję propozycji zmniejszenia kwoty wnioskowanej dotacji, zmiany kosztorysu lub zmiany działań – w przypadku nieskorygowania oferty w ciągu 7 dni, oferta będzie podlegać odrzuceniu.

Ponadto zakłada się, że podjęcie czynności techniczno-sprawdzających przez komisję powinno odbyć się w terminie 7 dni od dnia jej powołania, dotychczas było to 7 dni od dnia upływu terminu na składanie ofert.

Proponuje się rozbudowanie protokołu z przebiegu konkursu o informacje, czy zaistniały przesłanki wykluczające członka komisji z jej prac oraz czy złożone zostały oświadczenia o braku występowania tych przesłanek.

Kolejna zmiana dotyczy wprowadzenia możliwości przyznania dotacji podmiotowi, który otrzymał następną w kolejności liczbę punktów, w sytuacji gdy podmiot, któremu przyznano dotację, mimo pisemnego wezwania do zawarcia umowy, odmówi zawarcia umowy albo nie zawrze umowy w terminie wskazanym w wezwaniu. Rozwiązanie to ma na celu zapewnienie ciągłości realizacji zadań publicznych ze środków Funduszu. Procedura konkursowa jest czasochłonna i dotychczas odmowa podpisania przez dany podmiot umowy skutkowałą koniecznością przeprowadzenia kolejnego postępowania konkursowego. W konsekwencji rozpoczęcie realizacji danego zadania opóźniało się o kilka miesięcy. Wprowadzane rozwiązanie umożliwia zawarcie umowy z kolejnym podmiotem, który przystąpił do konkursu i jego oferta została oceniona pozytywnie.

Sposób wykorzystania i rozliczania środków

Wprowadzono regulację, zgodnie z którą środki Funduszu przeznacza się na pokrycie ogólnych kosztów zadań (bezpośrednie koszty zadania) oraz kosztów niezbędnych do realizacji tych zadań, które nie mogą być przypisane do bezpośrednich kosztów zadania (koszty administracyjne).

Ponadto określono sposób, w jaki koszty administracyjne mogą być wykazane, tj. na podstawie kosztów rzeczywistych lub ryczałtem do 25% bezpośrednich kosztów zadania. Jednocześnie określono, że wysokość kosztów administracyjnych nie może przekroczyć 25% przyznanych środków.

Wprowadzono także katalog wydatków, jakie mogą być poniesione w ramach kosztów administracyjnych realizacji zadania (koszty utrzymania biura, wynagrodzenie personelu, koszty paliwa, usług pocztowych, koszty energii, materiały biurowe itd.) oraz kosztów obsługi Funduszu (koszty funkcjonowania Ministerstwa Sprawiedliwości oraz innych jednostek, niezbędne do zapewnienia realizacji zadań Funduszu).

Zgodnie z proponowaną regulacją, wysokość możliwych do poniesienia kosztów obsługi Funduszu nie może przekroczyć 5% planowanych w danym roku przychodów Funduszu określonych w jego planie.

Obowiązki sprawozdawcze i uprawnienia kontrolne

Zgodnie z projektem, Dysponent będzie mógł zażądać od podmiotów, które otrzymały dotacje, przedstawienia pełnej

dokumentacji dotyczącej wykonywanej umowy, a także będzie uprawniony do przeprowadzenia kontroli realizacji powierzonych zadań finansowanych ze środków Funduszu – w każdym czasie wykonywania umowy, poczynawszy od jej zawarcia, oraz w ciągu 5 lat od dnia jej zakończenia.

Zmianie ulega także zakres podejmowanych działań kontrolnych Dysponenta. Obecnie przepisy wskazują jedynie na obowiązek przeprowadzania kontroli w liczbie nie mniejszej niż 25% zawartych umów na realizację zadań z Funduszu, nie określają jednak sposobu wytypowania podmiotów, które powinny podlegać kontroli. Biorąc pod uwagę liczbę obowiązujących jednocześnie umów, liczba przeprowadzonych kontroli na podstawie tych regulacji wydaje się zbyt wysoka oraz przekraczająca możliwości organizacyjne Dysponenta. Uzasadnione wydaje się zatem przyjęcie innego modelu sposobu ustalania zakresu działań kontrolnych, opartego o przygotowywany corocznie plan kontroli. Podczas przygotowania planu kontroli powinny być uwzględnione okoliczności dotyczące planowania realizowanych zadań jak i ich realizacji, m.in.: wyniki wcześniejszych kontroli czy skargi i wnioski dotyczące realizowanych umów.

Formy udzielania pomocy

Zmiana dotyczy ujednolicenia sposobu udzielania pomocy w zakresie pokrywania kosztów żywności lub pokrywania kosztów zakupu odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej. Pomoc taka może odbywać się poprzez przekazanie osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym bonów żywnościowych lub towarowych. Analogiczne rozwiązanie wprowadzono w przypadku osób pozbawionych wolności, zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych, oraz osobom im najbliższym.

I. WSPARCIE DLA OSÓB POKRZYWDZONYCH PRZESTĘPSTWEM

Okresowe wsparcie pieniężne

W projekcie zaproponowano nową formę pomocy dla wybranych grup osób dotkniętych skutkami przestępstw określonych w art. 148 i 197 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny² (dalej: „k.k.”). Dodatkowa forma pomocy będzie przysługiwać - w przypadku przestępstwa art. 197 k.k. - osobie pokrzywdzonej tym przestępstwem, zaś w przypadku przestępstwa z art. 148 k.k. - dzieciom oraz małżonkowi osoby pokrzywdzonej. Wsparcie dla wskazanej grupy osób może być udzielane poprzez wypłatę okresowego wsparcia pieniężnego w kwocie 2 tys. zł miesięcznie, przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy od dnia jego przyznania. Pomoc ta będzie udzielana na wniosek osoby uprawnionej do jej otrzymania. Nowo wprowadzane wsparcie pieniężne będzie mogło zostać udzielone nie później niż do końca 24 miesiąca od dnia popełnienia przestępstwa.

Wprowadzenie tego świadczenia jest uzasadnione z punktu widzenia skutków pokrzywdzenia tymi przestępstwami. W przypadku przestępstwa z art. 197 k.k., tj. jednego z najpoważniejszych przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, osoba pokrzywdzona tym przestępstwem zmaga się z długotrwałymi konsekwencjami pokrzywdzenia. Przestępstwo to oddziałuje w sposób istotny na sytuację zdrowotną, osobistą, rodzinną oraz majątkową osoby pokrzywdzonej. Przestępstwo określone w art. 148 k.k. istotnie oddziałuje na osoby najbliższe dla osoby pokrzywdzonej. Skutkiem tego przestępstwa jest bowiem pozbawienie życia członka rodziny. W takiej sytuacji najbliższa rodzina osoby pokrzywdzonej poza utratą osoby najbliższej również mierzy się z trudnościami w swojej sytuacji zdrowotnej (w szczególności w zakresie zdrowia psychicznego), rodzinnej, osobistej i majątkowej.

Tab. 1 Liczba osób pokrzywdzonych przestępstwem z art. 197 § 1 oraz art. 148 § 1 k.k., w latach 2020 - 2025

Lata	Przestępstwem z art. 197 § 1 k.k.	Przestępstwem z art. 148 § 1 k.k.	Razem
2020	451	385	836
2021	478	557	1 035
2022	458	522	980
2023	440	588	1 028
2024	473	497	970
2025	326	497	823
Średnia	438	508	946

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości (Sprawozdania statystyczne MS-S6r i MS-S6o)

² (Dz. U. z 2025 r. poz. 383 z późn. zm.)

Założeniem tego świadczenia jest zapewnienie osobom uprawnionym środków finansowych, które mają danej osobie zrekompensować pogorszenie jej sytuacji życiowej sprzed popełnienia przestępstwa lub ograniczyć negatywne konsekwencje tego zdarzenia. Istotne jest zatem, aby świadczenie to było przyznawane w jak najwcześniejszym czasie po popełnieniu przestępstwa.

Z uwagi na to, że wartość tego świadczenia jest wysoka (nawet 24 000 zł w ciągu roku), konieczne było przyjęcie takich rozwiązań, które pozwolą z jednej strony na szybkie uruchomienie pomocy, a z drugiej strony zapewnią odpowiednią ochronę środków publicznych zgromadzonych w Funduszu Sprawiedliwości. Z tego względu przyjęto, że podstawą ubiegania się o okresowe wsparcie pieniężne będzie odpis postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, o którym mowa w art. 303 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (dalej: „k.p.k.”). Wydanie tego postanowienia oznacza bowiem, że właściwy organ procesowy stwierdził istnienie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa i podjął decyzję o prowadzeniu postępowania przygotowawczego.

Rozwiązanie to pozwoli na udzielenie pomocy bez oczekiwania na zakończenie postępowania karnego, co w praktyce mogłoby nastąpić po wielu miesiącach lub nawet latach od popełnienia przestępstwa. Oczekiwanie na prawomocne zakończenie postępowania pozostawałoby w sprzeczności z celem projektowanego świadczenia, którego istotą jest zapewnienie szybkiego wsparcia osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej będącej następstwem przestępstwa.

Jednocześnie projekt przewiduje mechanizmy zabezpieczające prawidłowe wydatkowanie środków publicznych. W przypadku prawomocnego umorzenia postępowania z przyczyn określonych w art. 17 § 1 pkt 1 lub 2 k.p.k., a więc w sytuacji gdy stwierdzono, że czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia, wypłacone okresowe wsparcie pieniężne będzie traktowane jako świadczenie nienależne i będzie podlegało zwrotowi. Rozwiązanie to stanowi niezbędną gwarancję ochrony środków Funduszu Sprawiedliwości przed ich wykorzystaniem w sytuacjach, w których ostatecznie nie potwierdzono popełnienia przestępstwa.

Osoby pierwszego kontaktu

Projekt wprowadza także rozszerzenie roli osób pierwszego kontaktu, które będą pełniły funkcję asystenta osoby pokrzywdzonej przestępstwem, świadka oraz osób im najbliższych. Osoby takie udzielać będą kompleksowego wsparcia osobom uprawnionym, w szczególności w ustaleniu zakresu pomocy i planu działań niezbędnych do poprawienia sytuacji tych osób oraz pomoc w realizacji tego planu. W zakresie organizacji niezbędnej pomocy będą one współpracować, m.in. z organami administracji rządowej i samorządowej, czy jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.

II. WSPARCIE DLA OSÓB POZBAWIONYCH WOLNOŚCI

Proponuje się zmianę polegającą na zapewnieniu możliwości finansowania udzielania schronienia w ośrodku dla bezdomnych. Dotychczasowe brzmienie tego przepisu sugeruje, że podmioty uprawnione do udzielania pomocy postpenitencjarnej (w tym organizacje pozarządowe) miałyby udzielać takiego schronienia. Taka interpretacja jest nieprawidłowa, gdyż wspomniane ośrodki są prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego.

Pokrywanie kosztów odbycia stażu zawodowego

Proponuje się dodatkową formę pomocy dla osób pozbawionych wolności, zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych w postaci pokrywania kosztów odbycia stażu zawodowego, w tym stypendium, mającego na celu nabycie lub uzupełnienie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu. Staż może trwać od 3 do 6 miesięcy. Pomoc ta udzielana jest na wniosek.

Osobie zwolnionej z zakładu karnego lub aresztu śledczego w okresie odbywania stażu będzie przysługiwać stypendium wypłacane przez podmiot udzielający pomocy. Wysokość stypendium określono miesięcznie na poziomie 160% zasiłku³ (ok. 2 850 zł). Stypendium będzie przysługiwać również za dni nieobecności na stażu, w przypadku usprawiedliwienia tej nieobecności obowiązkiem stawiennictwa przed sądem lub organem administracji publicznej. Za okres udokumentowanej niezdolności do pracy osoba zwolniona z zakładu karnego lub aresztu śledczego zachowa prawo do

³ o którym mowa w art. 224 ust. 1 pkt 1 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia, jeżeli miesięczny wymiar stażu jest równy maksymalnemu wymiarowi określonego w art. 118 ust. 1 tej ustawy.

stypendium w wysokości 50 % kwoty stypendium. Do kosztów odbycia stażu nie zalicza się kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla osoby zwolnionej z zakładu karnego lub aresztu śledczego, odbywającej staż. Pomoc w postaci pokrywania kosztów stażu będzie udzielana jedynie przez podmioty, o których mowa w art. 43 § 8 pkt 3 k.k.w.

Jednym z najistotniejszych wyzwań, z jakimi mierzą się osoby opuszczające jednostki penitencjarne, jest skuteczny powrót na rynek pracy. Brak doświadczenia zawodowego, długotrwała przerwa w zatrudnieniu, niedostosowanie posiadanych kwalifikacji do aktualnych potrzeb rynku pracy oraz obawy pracodawców związane z zatrudnianiem osób uprzednio pozbawionych wolności, stanowią istotne bariery utrudniające ich readaptację społeczną i zawodową. Trudności w uzyskaniu legalnego zatrudnienia zwiększają ryzyko wykluczenia społecznego oraz powrotu do przestępczości.

Wprowadzenie możliwości finansowania staży zawodowych ze środków Funduszu stanowi odpowiedź na wskazane problemy. Staż umożliwi osobom zwolnionym z zakładów karnych i aresztów śledczych zdobycie praktycznych umiejętności zawodowych, aktualizację posiadanych kwalifikacji oraz nabycie doświadczenia zawodowego oczekiwanego przez pracodawców. Pozwoli również na nawiązanie bezpośredniego kontaktu z potencjalnymi pracodawcami oraz zwiększy szanse na podjęcie zatrudnienia po zakończeniu stażu. Zatrudnienie stanowi jeden z najważniejszych czynników ograniczających zjawisko powrotności do przestępstwa, przyczyniając się do stabilizacji sytuacji życiowej byłych skazanych oraz wzmacniania ich samodzielności ekonomicznej.

W projekcie przewidziano regulację, zgodnie z którą podmioty, o których mowa w art. 43 § 8 pkt 3 k.k.w. nie będą uprawnione do udzielania pomocy w postaci udzielania świadczeń pieniężnych na cel wskazany przez organ lub podmiot udzielający pomocy. Powodem wprowadzenia tej zmiany jest pozostawienie możliwości udzielania świadczenia pieniężnego przez zawodowych kuratorów sądowych oraz Służbę Więzienną, które – jako jednostki sektora finansów publicznych – realizują zadania z zakresu udzielania pomocy postpenitencjarnej z mocy ustawy. Podlegają zatem odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Mając na uwadze uniknięcie powielania zadań przez podmioty uprawnione do udzielenia pomocy zaproponowano regulację, zgodnie z którą zakres pomocy udzielanej przez podmioty, o których mowa w art. 43 § 8 pkt 3 k.k.w., może zostać określony w ogłoszeniu konkursowym. Rozwiązanie to zwiększy celowość wydatkowania środków.

III. PRZECIWDZIAŁANIE PRZYCZYNOM PRZESTĘPCZOŚCI

Propozycja zakłada wprowadzenie rozwiązania mającego na celu wsparcie i rozwój istniejącego, a stworzonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości i nadzorowane przez niego instytucje, systemu przeciwdziałania przestępczości wśród nieletnich poprzez właściwe zabezpieczenie potrzeb ośrodków kuratorskich, których rolą jest prowadzenie działalności wychowawczej, resocjalizacyjnej, terapeutycznej, profilaktycznej i kontrolnej, zmierzającej do zmiany postaw nieletnich w kierunku społecznie pożądanym, zapewniającym prawidłowy rozwój ich osobowości.

Działalność ta będzie polegała na:

- finansowaniu lub współfinansowaniu wydatków sądów powszechnych na tworzenie lub funkcjonowanie ośrodków kuratorskich⁴,
- neutralizacji czynników kryminogennych u grup szczególnego ryzyka, w szczególności u małoletnich zagrożonych przestępczością, małoletnich wobec których zastosowano środek wychowawczy oraz osób, wobec których orzeczono środek poprawczy, w czasie jego wykonywania, a także osób które opuściły zakłady poprawcze, okręgowe ośrodki wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- edukacji prewencyjnej ukierunkowanej na redukcję podatności na działania odwetowe oraz stymulowania pożądanых reakcji na naruszenia prawa.

Zmiana ma na celu objęcie wsparciem również grup podwyższonego ryzyka demoralizacji, tj. młodych dorosłych (osoby tuż po ukończeniu 18. roku życia), w stosunku do których państwo polskie nie podejmuje w tej chwili działań profilaktycznych, które miałyby na celu zapobieżenie szerzeniu się wśród nich przestępczości, tj. osoby opuszczające zakłady poprawcze, okręgowe ośrodki wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

⁴ o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2026 r. poz. 163).

Przedmiotowe działanie jest w pełni zgodne z jednym z trzech celów powołania Funduszu, tj. przeciwdziałaniem przestępczości. Zmiana ta wychodzi też naprzeciw wskazaniom Najwyższej Izby Kontroli, która postulowała o jasne i precyzyjne określenie działań finansowanych przez Fundusz w zakresie przeciwdziałania przestępczości. Proponowana zmiana przyczyni się do zwiększenia skuteczności polityki państwa w zakresie stosowania środków wychowawczych wobec nieletnich, co rzeczywiście wpłynie na zmianę ich zachowań i zapobiegnie ich demoralizacji.

Przepływ środków finansowych na realizację zadań Funduszu

W projekcie wprowadzono zmiany dotyczące uporządkowania przepływu środków finansowych pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości a jednostkami organizacyjnymi sądów powszechnych oraz jednostkami budżetowymi posiadającymi na zaopatrzeniu sądy wojskowe. Zaproponowano następujące terminy przekazywania środków finansowych.

Przekazywanie środków na realizację zadań Funduszu (w danym roku budżetowym):

1. Dysponent przekazuje sądom apelacyjnym środki na realizację zadań przez sądy rejonowe i okręgowe - w terminie do 5 stycznia. Sądy apelacyjne przekazują sądom rejonowym i okręgowym środki na realizację zadań - niezwłocznie po ich otrzymaniu od Dysponenta, jednak nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia ich otrzymania.
2. Dysponent przekazuje Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej środki na realizację zadań przez okręgowe inspektoraty Służby Więziennej oraz zakłady karne i areszty śledcze - w terminie do 5 stycznia. Centralny Zarząd Służby Więziennej przekazuje okręgowym inspektoratom Służby Więziennej oraz zakładom karnym i aresztom śledczym środki na realizację zadań - niezwłocznie po ich otrzymaniu od Dysponenta, jednak nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia ich otrzymania.

Przekazywanie przychodów Funduszu (na koniec danego miesiąca):

1. Sądy rejonowe i sądy okręgowe przekazują zgromadzone środki do sądów apelacyjnych - w terminie do 10 dnia następnego miesiąca. Sądy apelacyjne przekazują zgromadzone środki na rachunek bankowy Funduszu - w terminie do 15 dnia tego miesiąca.
2. Jednostki budżetowe posiadające na zaopatrzeniu wojskowe sądy garnizonowe i wojskowe sądy okręgowe przekazują zgromadzone środki na rachunek bankowy Funduszu - w terminie do 10 dnia następnego miesiąca.
3. Zakłady karne i areszty śledcze oraz okręgowe inspektoraty Służby Więziennej przekazują zgromadzone środki do Centralnego Zarządu Służby Więziennej - w terminie do 10 dnia następnego miesiąca. Centralny Zarząd Służby Więziennej przekazuje zgromadzone środki na rachunek bankowy Funduszu - w terminie do 15 dnia tego miesiąca.

Wprowadzone zmiany mają oddzielić przychody od wydatków. Ma to na celu zwiększenie transparentności w zakresie przepływów środków w poszczególnych jednostkach, z uwzględnieniem środków pobranych oraz wydatkowanych przez daną jednostkę.

Udział ekspertów w ocenie ofert i wniosków

Kolejna zmiana dotyczy wprowadzenia regulacji dotyczących ekspertów. Zgodnie z propozycją, Dysponent może wyznaczyć eksperta do udziału w wykonywaniu zadań związanych z oceną ofert lub oceną wniosków w ramach otwartego konkursu ofert lub naboru wniosków. Nabór na ekspertów jest prowadzony na podstawie ogłoszenia Dysponenta o naborze na ekspertów, które jest publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

Potrzeba wprowadzenia tych regulacji wynika z konieczności zapewnienia wysokiej jakości, rzetelności oraz obiektywizmu procesu oceny przedsięwzięć ubiegających się o dofinansowanie. Zakres zadań realizowanych w ramach Funduszu obejmuje zróżnicowane i często specjalistyczne obszary, wymagające wiedzy eksperckiej z zakresu m.in. pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, przeciwdziałania przyczynom przestępczości, psychologii, prawa, pedagogiki, bezpieczeństwa czy zarządzania projektami. Włączenie ekspertów posiadających odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie lub uprawnienia pozwoli na bardziej merytoryczną ocenę ofert i wniosków oraz przyczyni się do wyboru przedsięwzięć zapewniających najefektywniejsze wykorzystanie środków publicznych.

Projekt określa jednolite zasady naboru ekspertów, warunki wpisu do wykazu ekspertów, przesłanki ich wykreślenia, a także obowiązki związane z zachowaniem bezstronności i unikaniem konfliktu interesów. Rozwiązania te służą

zwiększeniu transparentności procesu wyboru ekspertów oraz zapewnieniu, że w ocenie ofert i wniosków będą uczestniczyć wyłącznie osoby dające rękojmię należytego wykonywania powierzonych im zadań.

Wprowadzenie obowiązku składania przez ekspertów oświadczeń dotyczących spełniania wymogów formalnych oraz braku okoliczności mogących rodzić konflikt interesów ma na celu wzmocnienie gwarancji bezstronności i wiarygodności procesu oceny. Projektowane regulacje przyczynią się również do ograniczenia ryzyka arbitralności decyzji oraz zwiększenia zaufania uczestników konkursów i naborów do procedur stosowanych przez Dysponenta.

Projekt przewiduje również, że Dysponent prowadzi wykaz ekspertów, który będzie publikowany w Biuletynie Informacji Publicznej. Jednocześnie zakres danych ujawnianych w wykazie został ograniczony do informacji niezbędnych dla realizacji celu transparentności, tj. imienia i nazwiska eksperta, adresu poczty elektronicznej oraz wskazania dziedziny jego specjalizacji. Pozwala to na zachowanie równowagi między zasadą jawności a ochroną danych osobowych ekspertów.

Rozwiązanie to realizuje zasadę przejrzystości działania organów administracji publicznej oraz zasadę jawności gospodarowania środkami publicznymi.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projektowana regulacja ze względu na stopień jej szczegółowości i domenę prawa krajowego nie była poddawana analizie prawnoporównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Minister Sprawiedliwości (Dysponent)	1	Informacja ogólnodostępna	Realizacja zadań w ramach trzech Programów Funduszu, tj.: — Programu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym, — Programu Przeciwdziałania Przyczynom Przystępczości, — Programu Pomocy Postpenitencjarnej. Możliwość ogłaszania Programów na nie więcej niż 3 lata budżetowe. Taki sam termin obowiązuje w przypadku realizacji zadań przewidzianych w Programie. Możliwość dokonywania zmian w Programie, w szczególności: zwiększenia/ zmniejszenia wysokości środków przeznaczonych na realizację Programu lub jego zamknięcie (dotychczas była jedynie możliwość zwiększenia wysokości środków). Obowiązek sporządzenia dokumentu w postaci umowy, porozumienia lub decyzji, w którym uregulowany zostanie sposób finansowania powierzanych do realizacji zadań. Możliwość opracowania zestawienia standardu i cen rynkowych najczęściej finansowanych kosztów Funduszu. Możliwość określenia wymogu przygotowania i złożenia wniosku/oferty z wykorzystaniem dedykowanego systemu teleinformatycznego. Obowiązek powołania komisji oceny wniosków (dotychczas Dysponent mógł, lecz nie musiał, powołać zespół do weryfikacji wniosków).

			Zmiana terminu powołania komisji konkursowej – nie później niż w ciągu 7 dni od dnia upływu terminu składania ofert w konkursie (dotychczas 7 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia o konkursie ofert). Możliwość przeprowadzenia kontroli realizacji zadań finansowanych ze środków Funduszu oraz przedstawienia pełnej dokumentacji – w każdym czasie wykonywania umowy, począwszy od jej zawarcia, oraz w ciągu 5 lat od dnia jej zakończenia (obecnie 5 lat od jej rozpoczęcia). Zmiana sposobu ustalania zakresu działań kontrolnych, opartego o przygotowywany corocznie plan kontroli (obecnie obowiązek przeprowadzania kontroli dotyczy co najmniej 25% zawartych umów na realizację zadań z Funduszu). Możliwość wyznaczenia eksperta do udziału w wykonywaniu zadań związanych z oceną ofert lub oceną wniosków w ramach otwartego konkursu ofert lub naboru wniosków. Obowiązek prowadzenia wykazu ekspertów do oceny ofert lub oceny wniosków i publikowania go w Biuletynie Informacji Publicznej.
Ministerstwo Sprawiedliwości	1	Informacja ogólnodostępna	Zmiana terminów w zakresie przepływu środków finansowych pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości a jednostkami organizacyjnymi sądów powszechnych/ innymi jednostkami budżetowymi.
Komisja konkursowa	3 członkowie komisji	Projektowana ustawa	Zmiany dotyczące powoływania i trybu pracy komisji konkursowej: — członkami komisji będą mogli być pracownicy Ministerstwa Sprawiedliwości, pracownicy jednostek podległych Dysponentowi lub przez niego nadzorowanych lub eksperci zewnątrzni, — możliwość powołania przez Dysponenta na każdym etapie prac komisji dodatkowych jej członków, — rozszerzenie katalogu przesłanek wyłączających z prac w komisji.
Beneficjenci dotacji	105⁵ w tym: — w ramach pomocy osobom pokrzywdzonym złożono:	Ministerstwo Sprawiedliwości	Ujednolicenie zasad oraz trybu wyłaniania podmiotów do realizacji zadań z sektora finansów publicznych (nabory wniosków) oraz podmiotów spoza tego sektora (konkursy ofert). Rozszerzenie treści ogłoszenia o naborze wniosków/ konkursie ofert, m.in. o następujące elementy: — zamieszczenie wzoru umowy w ogłoszeniu,

⁵ Dotyczy okresu od lipca 2025 r. do lipca 2026 r.

	6 wniosków 77 ofert — w ramach pomocy postpenitencjarnej złożono: 22 oferty		— określenie maksymalnej liczby ofert/wniosków, jakie może złożyć jeden podmiot (dotychczas jeden podmiot mógł złożyć 1 ofertę/wniosek, — możliwość określenia, że przy wyborze wniosków podlegających ocenie decyduje kolejność ich wpływu. Rozbudowanie elementów umowy zawieranej przez Dysponenta z podmiotem, któremu udzielana jest dotacja. Określenie katalogu wydatków, jakie mogą być poniesione w ramach kosztów administracyjnych realizacji zadania oraz kosztów obsługi Funduszu. Określenie sposobu wykazywania kosztów administracyjnych - na podstawie kosztów rzeczywistych lub ryczałtem do 25% bezpośrednich kosztów zadania - przy czym nie mogą one przekroczyć 25% przyznanych środków. Określenie terminu składania wniosków - nie może być krótszy niż 7 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia o naborze wniosków. Określenie sposobu składania wniosków oraz załączników do Dysponenta - w postaci papierowej albo w postaci elektronicznej. Możliwość przydzielania dotacji podmiotowi, który otrzymał następną w kolejności liczbę punktów, w sytuacji gdy podmiot, któremu przyznano dotację nie zawarł umowy.
Sądy powszechne	377 w tym: 319 – sądy rejonowe 47 – sądy okręgowe 11 – sądy apelacyjne	Ministerstwo Sprawiedliwości	Zmiana terminów w zakresie przepływu środków finansowych pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości a jednostkami organizacyjnymi sądów powszechnych.
Beneficjenci pomocy	49 230 liczba udzielonych świadczeń w ramach pomocy realizowanej poprzez przekazanie bonów żywnościowych lub towarowych, w tym: pomoc postpenitencjarna - 40 335 pomoc pokrzywdzonym, świadkom oraz osobom im najbliższym – 8 895	Ministerstwo Sprawiedliwości (dane za 2025 r.)	Ujednolicenie sposobu udzielania pomocy w zakresie pokrywania kosztów żywności/ odzieży itp. poprzez przekazywanie bonów żywnościowych lub towarowych (osoby pokrzywdzone oraz osoby im najbliższe, osoby pozbawione wolności zwalniane z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osoby im najbliższe). Możliwość odbycia stażu zawodowego, który może trwać od 3 do 6 miesięcy (osoby pozbawione wolności zwalniane z zakładów karnych i aresztów śledczych). Wprowadzenie nowej formy wsparcia pieniężnego dla osób pokrzywdzonych przestępstwem z art. 148 i 197 k.k. - w kwocie 2 tys. zł miesięcznie, przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

	ok. 300 liczba osób, które mogą skorzystać z możliwości odbycia stażu zawodowego ok. 1 500 liczba osób, które mogą skorzystać z okresowego wsparcia pieniężnego		Wprowadzenie działań prewencyjnych mających na celu przeciwdziałanie przestępczości (grupa podwyższonego ryzyka demoralizacji, osoby opuszczające zakłady poprawcze, okręgowe ośrodki wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze).
--	---	--	--

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

W ramach opiniowania projekt został przekazany następującym podmiotom:

1. Rzecznik Praw Obywatelskich,
2. Rzecznik Praw Dziecka,
3. Centralny Zarząd Służby Więziennej,
4. Najwyższa Izba Kontroli,
5. Społeczna Rada ds. Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości,
6. Rada Główna ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym.
7. Prezesi oraz dyrektorzy sądów apelacyjnych (po uzyskaniu stanowiska prezesów oraz dyrektorów sądów okręgowych i rejonowych – odpowiedź zbiorcza).

W ramach konsultacji publicznych projekt został przekazany następującym podmiotom:

1. Fundacji Pomocy Ofiarom Przestępstw;
2. Caritas Polska;
3. Centrum Praw Kobiet;
4. Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej;
5. Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej;
6. Fundacja Batorego;
7. Fundacja „Dajemy Dzieciom Siłę”;
8. Fundacja Light House;
9. Helsińska Fundacja Praw Człowieka;
10. Instytut Psychologii Zdrowia;
11. Instytut Spraw Publicznych;
12. Krajowa Rada Kuratorów;
13. Krajowe Stowarzyszenie Zawodowych Kuratorów Sądowych;
14. Ogólnopolski Związek Zawodowy Kuratorów Sądowych;
15. Małopolskie Stowarzyszenie Probać;
16. Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych;
17. Polski Czerwony Krzyż;
18. Ogólnokrajowy Związek Zawodowy „AR Prim”;
19. NSZZ Funkcjonariuszy i Pracowników Służby Więziennej,
20. Stowarzyszenie Klon/Jawor;
21. Stowarzyszenie na Rzecz Integracji i Rozwoju Społecznego „Grono”;
22. Stowarzyszenie Pomocy i Interwencji Społecznej;
23. Centralny Instytut Analiz Polityczno-Prawnych;
24. Centrum Aktywności Społecznej Pryzmat;
25. Centrum Pomocy Pokrzywdzonym i Prewencji Przestępczości;
26. Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych – Stowarzyszenie Europa Nasz Dom;
27. Częstochowskie Stowarzyszenie ETOH;

28. Diecezjalna Fundacja Ochrony Życia;
29. Dolnośląskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych Frontis;
30. Dom Wspólnoty Barka w Dreźnie;
31. Federacja Porozumienie Polskiego Rynku Nieruchomości;
32. Fundacja „Instytutu Świętego Brata Alberta”;
33. Fundacja „Dies Mei”;
34. Fundacja „POMOST”;
35. Fundacja Aktywność;
36. Fundacja Alegoria;
37. Fundacja Court Watch Polska;
38. Fundacja Hominium Et Lex;
39. Fundacja Instytut na Rzecz Państwa Prawa;
40. Fundacja Instytut Readaptacji;
41. Fundacja Kiniak;
42. Fundacja Konkret;
43. Fundacja resocjalizacji i readaptacji społecznej TULIPAN;
44. Fundacja SŁAWEK;
45. Fundacja „Lumus”;
46. Instytut Gospodarki Nieruchomościami;
47. Lubuski Ruch na Rzecz Kobiet i Rodziny Żar;
48. Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat”;
49. Polska Federacja Organizacji Zarządców, Administratorów i Właścicieli Nieruchomości;
50. Polska Unia Właścicieli Nieruchomości;
51. Stowarzyszenie „Alter Ego”;
52. Stowarzyszenie „Dla dobra dziecka”;
53. Stowarzyszenie Integracji Rodzin „PRZYSTAŃ”;
54. Stowarzyszenie Integracyjne Wspólnoty Barka;
55. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Wychodzącym na Wolność „Emaus”;
56. Stowarzyszenie Samopomocowe „Abakus”;
57. Towarzystwo Wiedzy Powszechnej;
58. Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Prawnej Sapere Aude;
59. Wielkopolskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych;
60. Fundacja Instytut Sprawiedliwości;
61. Fundacja Zdążyć z Pomocą;
62. Radomskie Stowarzyszenie Prawników;
63. Sieć Obywatelska Watchdog Polska;
64. Krajowa Sekcja Służby Więziennej NSZZ „Solidarność”;
65. Międzyzakładowa Organizacja Związkowa NSZZ “Solidarność” Pracowników Sądownictwa i Prokuratury;
66. Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Bona Fides;
67. Stowarzyszenie Sursum Corda;
68. Stowarzyszenie Kobieta na PLUS;
69. Ptaki i Krzaki Stowarzyszenie;
70. Opolskie Towarzystwo Przyrodnicze;
71. Iwo-Doradztwo Obywatelskie;
72. Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych;
73. Fundacja Równość.org.pl;
74. Fundacja na rzecz budowy otwartego społeczeństwa ONI - TO MY;
75. Fundacja Kaczuchy Dziennikarskie;
76. Fundacja Bezpieczni.eu;
77. Dolnośląskie Forum Integracyjne;
78. Chorągiew Zachodniopomorska Związku Harcerstwa Polskiego;
79. Związku Powiatów Polskich.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na wydatki sektora finansów publicznych, zarówno w roku wejścia w życie przepisów, jak również w latach kolejnych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Koszty związane z projektowanymi rodzajami pomocy pokrywane będą ze środków zgromadzonych w ramach Funduszu. Szacowane wydatki związane z realizacją nowych form pomocy przedstawiają się następująco: Organizacja stażu dla osób zwolnionych z zakładów karnych i aresztów śledczych Pomoc ta będzie polegać na pokryciu kosztów odbycia stażu, w tym stypendium, mającego na celu nabycie lub uzupełnienie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu. <u>Założenia:</u> — długość stażu – od 3 do 6 miesięcy, w wyjątkowych sytuacjach 12 miesięcy – na potrzeby obliczeń przyjęto, że średnia długość stażu będzie wynosić 4,5 miesiąca, — w okresie stażu przysługuje stypendium w miesięcznej wysokości 160% zasiłku, o którym mowa w art. 224 ust. 1 pkt 1 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia, — wysokość zasiłku w 2026 r. wynosi 1 783,90 zł, a więc wysokość stypendium to 2 854,24 zł w 2026 r., — liczba osób, które mogą skorzystać ze stażu – ok. 300 osób. Na podstawie udzielonych w latach 2023-2025 świadczeń w zakresie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe. <u>Koszt organizacji stażu</u> 300 osób * 4,5 miesiąca * 2 854,24 zł = <u>3 853 224 zł (rocznie⁶)</u> Okresowe wsparcie pieniężne dla osób pokrzywdzonych przestępstwem zgwałcenia oraz osób najbliższych dla ofiary zabójstwa Świadczenie to przysługuje osobom pokrzywdzonym przestępstwem z art. 197 k.k. oraz dzieciom i małżonkowi osoby pokrzywdzonej przestępstwem określonym w art. 148 k.k. <u>Założenia:</u> — wysokość świadczenia – 2 000 zł (miesięcznie), — maksymalny okres, na który świadczenie może być udzielone – 12 miesięcy

⁶ Kwota liczona w warunkach roku 2026

	— liczba osób pokrzywdzonych w latach 2020 – 2025 (średniorocznie): a) przestępstwem z art. 197 § 1 k.k. - 438 b) przestępstwem z art. 148 § 1 k.k. - 508 (zakłada się, że pomoc otrzyma 2 osoby, tj. małżonek oraz dziecko) RAZEM: $438 + 508 * 2 = 1\,454$ osoby <u>Koszt okresowego wsparcia pieniężnego</u> 1 454 osób * 12 miesięcy * 2 000 zł = 34 896 000 zł (rocznie)
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2026 r.)	duże przedsiębiorstwa	2026	2027	2028	2029	2030	2035	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	Staż zawodowy	0	3,95	4,05	4,15	4,36	4,93	44,25
	Okresowe świadczenie pieniężne	0	34,90	34,90	34,90	34,90	34,90	349,00
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Zawarte w projekcie regulacje nie będą miały wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, o których mowa w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby z niepełnosprawnością i starsze	Brak wpływu.						
Niemierzalne		Brak wpływu.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Wpływ w ujęciu pieniężnym został przedstawiony w tabeli powyżej i dotyczy: — udzielonego stypendium w ramach odbywania stażu dla osób zwolnionych z zakładów karnych i aresztów śledczych, — wsparcia pieniężnego dla osób pokrzywdzonych przestępstwem z art. 197 k.k. oraz dla dzieci i małżonka osoby pokrzywdzonej przestępstwem określonym w art. 148 k.k.						

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
--	---

Komentarz:

Usprawnienie procedur:

- 1) Wydłużenie okresu – do 3 lat budżetowych - na który Programy będą mogły być ogłaszane oraz terminu na realizację zadań przewidzianych w Programie, wpłynie na zmniejszenie obciążenia organizacyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości oraz podmiotów realizujących zadania.
- 2) Rozwiązanie, zgodnie z którym w ogłoszeniu o naborze wniosków oraz o otwartym konkursie ofert będzie zawarty wzór umowy umożliwi podmiotom, które są zainteresowane przystąpieniem do naboru wniosków lub konkursu ofert, zapoznanie się ze wszystkimi wymogami realizacji danego zadania już na etapie ogłoszenia naboru lub konkursu.
- 3) Propozycja rozszerzenia elementów umowy zawieranej przez Dysponenta z podmiotem, któremu udzielana jest dotacja spowoduje, że podmioty zainteresowane przystąpieniem do naboru wniosków lub konkursu ofert będą mogły zapoznać się ze sposobem realizacji zadania w dokładniejszy sposób.
- 4) Możliwość przyjęcia kolejności wpływu przy wyborze wniosków podlegających ocenie, może mieć wpływ na ograniczenie liczby wniosków do rozpatrzenia przez komisję oceny wniosków.
- 5) Wprowadzenie możliwości przyznania dotacji podmiotowi, który otrzymał następną w kolejności liczbę punktów, w sytuacji gdy podmiot, któremu przyznano dotację nie zawrze umowy we wskazanym terminie zapewni ciągłość realizacji zadań publicznych ze środków Funduszu bez konieczności przeprowadzenia kolejnego postępowania konkursowego.

Zwiększenie obciążeń i obowiązków informacyjnych Ministra Sprawiedliwości:

- 1) Rozwiązanie polegające na obowiązku powoływania do oceny wniosków - komisji oceny wniosków wpłynie na zwiększenie obciążeń Ministra Sprawiedliwości, który do tej pory mógł, lecz nie musiał, powołać zespół do weryfikacji wniosków.
- 2) Możliwość wyznaczenia eksperta do udziału w wykonywaniu zadań związanych z oceną ofert lub oceną wniosków w ramach otwartego konkursu ofert lub naboru wniosków, a także obowiązek prowadzenia wykazu tych ekspertów i publikowania go w Biuletynie Informacji Publicznej.
- 3) Obowiązek zamieszczania w Biuletynie Informacji Publicznej następujących informacji:
 - ogłoszeń o każdym z trzech Programów Funduszu wraz z informacjami o dokonywanych zmianach (m.in.: zwiększenie/ zmniejszenie wysokości środków na realizację Programu czy jego zamknięcie),
 - w ogłoszeniu o naborze wniosków:
 - a) liczby wniosków, które będą podlegać ocenie,
 - b) uzasadnienia przyjętej liczby wniosków, które będą podlegać ocenie,
 - c) określenia czy i w jakim trybie pozostałe wnioski, które wpłynęły po przekroczeniu ustalonej liczby, będą podlegać ocenie,
 - ogłoszenia o wynikach konkursu ofert, w tym oceny formalnej i oceny merytorycznej, wraz ze wskazaniem kwoty przyznanej dotacji poszczególnym podmiotom,
 - ogłoszenia o naborze na ekspertów do oceny wniosków i ofert,
 - wykazu ekspertów do oceny wniosków i ofert.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana regulacja nie ma bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe		☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wpływ na sądy powszechne wykazany został w pkt. 4 OSR.		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego			
Zakłada się, że rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem: — art. 1 pkt 29 w zakresie w jakim wprowadza się § 36a i 36b, oraz — art. 1 pkt 45, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.			
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?			
Efekty wejścia w życie projektowanych rozwiązań będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.			
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)			
Brak załączników.			